

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2025-19-31>
УДК 373.091.313(477)"202":94

Горбатюк Оксана Василівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1506-2664>
oksana-kp@ukr.net

Дубінський Володимир Анатолійович,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри всесвітньої історії,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0661-6802>
dubinskyw@kpnu.edu.ua

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Анотація. Суспільні, соціальні, економічні зміни сприяють трансформації системи навчання й формуванню Нової української школи. Проектне навчання є одним із механізмів зміни освіти, спрямоване на розвиток практичних навичок за допомогою дослідницького підходу. Мета роботи полягає у визначенні переваг проектною діяльністю для вивчення історії в Новій українській школі. Досягнути поставлену мету стало можливим за допомогою методів спостереження, опитування, аналізу, методики Блума. Для реалізації проектного навчання у процесі вивчення історії авторами були розроблені відповідні механізми. Зокрема передбачено визначити концептуальну стратегію навчання, постановку підходів до його реалізації, вибір навчальних інструментів та способів представлення інформації. За допомогою методики Блума встановлено ефективність навчання, що передбачало досягнення учнями високого рівня знань ($M=10,5$; $SD=21,6$), розуміння способів застосування отриманих знань ($M=10,7$; $SD=21,8$), формування навичок оцінки окремої історичної ситуації ($M=10,2$; $SD=20,5$). Результативність проектного навчання також було підтверджено на основі розвинутих учнями навичок, серед яких найбільш виражені самодисципліна (98%), навички комунікації (96%), творче (95%) та критичне (95%) мислення. У процесі реалізації навчальних проєктів учні та педагоги високо оцінили переваги запропонованого підходу. Вони проявилися завдяки практичному спрямуванню вивчення історії, що включало пошук оптимальних способів подання інформації, активне залучення учнів до діяльності, розвиток критичного мислення, застосування інтегрованого навчання та формування розуміння причинно-наслідкових зв'язків. Тому

проектне навчання є сучасним інструментом для трансформації освіти та забезпечення розвитку мотивації учнів до сприйняття предмету, орієнтуючись на раціональні підходи та глибину засвоєння знань.

Ключові слова: проектне навчання; концептуальна система; групова робота; ініціативність; методика Блума; історичні події; дослідницькі навички; критичне мислення.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Сучасний підхід до навчання передбачає не лише засвоєння необхідних знань, але й набуття практичних навичок, що сприяє кращому розумінню предмету. Розвиток Нової української школи (далі – НУШ) передбачає зміну традиційного навчання на інноваційне, яке враховує запити учнів для розвитку практичних навичок [1, с. 533-535]. Використання проектного навчання дозволяє реалізувати нову систему освіти. Воно спрямоване на активну участь учнів у вивченні предмету та передбачає розвиток критичного мислення на основі розробки проектів, які орієнтовані на самостійне вивчення додаткової інформації, застосування творчого підходу, взаємодії в групах [2, с. 21-22]. Така педагогічна технологія спрямована на формування в учнів широкого спектра навичок, що сприяє більш ефективному засвоєнню навчальних предметів у контексті НУШ. Проектна діяльність втілює ключові стратегії цієї освітньої моделі, забезпечуючи розвиток цілеспрямованої особистості, розкриття індивідуального потенціалу та творчих здібностей. Формування зазначених навичок відбувається шляхом опрацювання значних обсягів інформації з використанням різноманітних ресурсів і сучасних технологічних інструментів [3, с. 93-94].

Проектне навчання впливає на можливість пристосування учнів до соціальних змін, забезпечуючи розвиток творчих навичок, інтелектуальних здібностей та самостійності [4, с. 10-12]. Таке навчання спрямоване на всезагальний розвиток, що дозволяє розвивати навички планування, осмисленого підходу до навчання. Це пов'язано зі специфікою проектного навчання, що передбачає розв'язання навчальних програм, пошук причинно-наслідкових зв'язків та досягнення кінцевих результатів [5, с. 76-78]. Таким чином, заняття будуються на проведенні дискусій, виборі конкретних стратегій для вирішення теоретичних проблем. Проектне навчання може бути реалізовано на основі компонента організації стимулюючого енерго-інформаційного простору (соціокультурного, предметного), вибору різних видів діяльності (культурної, навчальної, дослідницької), забезпечені продуктивного спілкування (соціальний розвиток) [6, с. 274-275].

Однак технологія має й свої недоліки, що пов'язано із відсутністю високого рівня дослідницьких знань учнів та може вплинути на поверхневий вибір історичних джерел для дослідження [7, с. 594-598]. При обранні некоректних літературних джерел може спостерігатися аналіз недостовірних історичних фактів. Також одна частина учнів в групі може бути більш активною, інша – пасивною, що впливає на відсутність командної відповідальності. Педагоги можуть не мати досвіду використання проектного навчання, що не впливає на його покращення [8, с. 2245]. Уникнути цих проблем в освітньому процесі можливо за допомогою якісної організації навчання, забезпечення підготовчої роботи та постійної комунікації з учнями. Такий підхід необхідний, оскільки основна робота реалізовується учнями самостійно, що потребує постійної консультації педагога.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Метод проєктів забезпечує активну участь школярів у навчальному процесі. Проєктне навчання може бути реалізовано на основі врахування його основних складових. Це пов'язано із вибором теми, мети, варіантів розвитку проєкту та інструментів, які стимулюють до творчого розвитку, вибором механізмів для захисту проєктів [9, с. 311-312]. Ефективність метода проєктів у навчальному процесі пов'язана із проходженням організаційного, пошукового, підсумкового, заключного етапів. Процес передбачає виконання групової роботи, що впливає на підвищення мотивації учнів та академічну успішність. Досягнути високого рівня реалізації такого навчання можливо за допомогою наявності високого рівня навичок вчителя, який орієнтований на впровадження методу проєктів у навчальний процес [10, с. 82-83]. Інші підходи ефективної реалізації проєктного навчання розглянуті у роботі [11, с. 373-377]. Вивчення історії передбачає не лише засвоєння інформації, але й формування дослідницької компетентності. Це можливо реалізувати за допомогою проєктного підходу, проблемного навчання, які забезпечують активні форми взаємодії учнів [11, с. 374].

Для вивчення історії у НУШ необхідно орієнтуватися на аналіз традиційних цінностей, соціальну ієрархію суспільства та виключати формаційний підхід. Увагу слід приділяти складному багатоплановому аналізу, що впливає на самостійний розвиток учнів [12, с. 886-890]. Вивчення історії має передбачати можливість включення інтегрованого підходу, як частини проєктного навчання. Це може передбачати вивчення історії нерозривно від мистецтва, що впливає на формування образного мислення. Створення педагогічної моделі дозволяє учням глибше осмислювати історичні події, орієнтуватися на метафоричне та емоційне сприйняття інформації. Розвиток емоційної пам'яті впливає на можливість критичного осмислення історичних подій, орієнтуючись на міжпредметну координацію та гуманітарну синергію [13, с. 18].

Проєктне навчання сприяє перспективному підходу до вивчення історії. Це відбувається через розуміння культурної та національної ідентичності, розвиток свідомості учнів. Проєктне навчання впливає на можливість формування емоційних зв'язків під час пошуку та обговорення інформації у групах. Використання міждисциплінарного аспекту дозволяє орієнтуватися на більшу деталізацію у вивченні тем та сприяє гнучкості її сприйняття [14]. Інші погляди розглянуто у роботі [15, с. e2025039]. Проєктне навчання дозволяє критично оцінювати історичні джерела на основі активного та рефлексивного навчання. Однак воно має перешкоди, які пов'язані із відсутністю великої кількості навчальних матеріалів, достатньої кількості технологій для реалізації практичних рекомендацій [15, с. e2025039]. Проєктне навчання є педагогічним підходом, який спрямований на розвиток критичного мислення, навичок співпраці та креативності. Покращення результатів учнів пов'язано із постійним пошуком інформації та використанням сучасних технологій [16, с. 2-4].

Вивчення теоретичної інформації показало переваги проєктного навчання для розвитку дослідницьких, творчих навичок та можливості більш глибокого засвоєння предмету. Однак, недостатньо вивченими є підходи, які сприяють реалізації проєктного навчання та перевірки їх результативності серед певної групи учнів.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета роботи полягає у визначенні ефективності проєктної діяльності для вивчення історії в НУШ.

Для досягнення поставленої мети було реалізовано наступні завдання дослідження:

- забезпечити розробку механізмів проєктного навчання, на які мали орієнтуватися учні під час вивчення історії;
- оцінити ефективність технології за допомогою методики Блума;
- оцінити рівень сформованих учнями навичок, порівнюючи з початковими можливостями до дослідження;
- визначити переваги проєктного навчання за допомогою врахування думок учнів та педагогів.

3. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODOLOGY

Методологія дослідження включала використання методів аналізу, спостереження, опитування, методики Блума для досягнення поставлених задач та основної мети роботи. Метод аналізу використано під час розробки механізмів проєктного навчання для вивчення історії. Методика Блума була орієнтована на визначення рівня ефективності учнів, які безпосередньо пов'язані із когнітивними навичками. Використання методики дозволило визначити взаємозв'язок між засвоєною інформацією та можливостями учнів. Метод спостереження було використано для визначення навичок, які здобули учні під час вивчення історії за допомогою проєктного навчання. Опитування було використано для врахування думок учнів та педагогів стосовно переваг проєктного навчання й проведено через Google Форму, що дозволило забезпечити послідовний збір даних.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

4.1. Механізми організації проєктного навчання для вивчення історії

Проєктне навчання потребує ретельної організації для досягнення якісних результатів. Тому авторами статті були запроваджені механізми, які необхідно використовувати з учнями під час вивчення історії. Слід зазначити, що їх розроблено з врахуванням специфіки критеріїв проєктного навчання та можливості адаптації для вивчення історії (Рис. 1).

Концептуальна стратегія навчання	<ul style="list-style-type: none">•Визначення актуальності проєкту•Визначення мети та задач проєкту•Вибір відповідних історичних ресурсів
Постановка підходів до реалізації навчання	<ul style="list-style-type: none">•Групова робота•Вибір зони відповідальності для кожного учня
Вибір інструментів навчання	<ul style="list-style-type: none">•Міжпредметна інтеграція•Використання інтерактивних технологій•Вибір ігрових підходів•Використання творчого підходу
Отримання кінцевого результату	<ul style="list-style-type: none">•Формування практичного значення проєкту•Організація презентації проєкту

Рис. 1. Механізми реалізації проєктного навчання для вивчення історії

Першочергово для створення проєктного навчання учням необхідно було побудувати власну стратегію. Процес було спрямовано на розуміння необхідності вивчення окремої історичної теми, що включало вибір різних матеріалів для вивчення та підтвердження їх дійсності. Це сприяло забезпеченню логічної послідовності під час збору матеріалу для створення навчальних проєктів. Також це забезпечило розподілення часу для кожного етапу проєкту. Саме на цьому етапі формується мотивація учнів, що пов'язано із зацікавленістю у створенні проєкту.

Постановка підходів до реалізації навчання була пов'язана із забезпеченням групової роботи, що дозволяло розподіляти ролі для кожного учня та розвивати навички взаємодії. Спільна взаємодія сприяла досягненню обговорення різних точок зору, що впливає на пошук підтверджених історичних фактів. Постійне обговорення сприяло глибшому розумінню теми, що вплинуло на якість запам'ятовування. На основі такого підходу можливо забезпечити проявлення учнями власних навичок та розвиток ініціативності.

У якості інструментів навчання учням було рекомендовано орієнтуватися на комплексний підхід, що забезпечило б індивідуальність у подачі матеріалів через прийняті проєктні рішення. *Міжпредметна інтеграція* дозволила глибше вивчити історичні теми, які поєднуються з географією, літературою, правом і т.д. Це вплинуло на цілісне сприйняття аналізу історичного питання. Наприклад, додаткова орієнтація на географію сприяла розумінню особливостей створення та розвитку держав; літературу – розуміння особливостей певних історичних періодів через художні твори.

Використання інтерактивних технологій забезпечило координоване навчання, що впливало на синхронізацію елементів проєкту. Використання сучасних додатків (World History Atlas, EdEra, Civilization VI) сприяло додатковому вивченню інформації та створення презентацій для подальшого виступу. *Ігрові підходи* впливали на виділення головних та другорядних елементів у вивченні кожної теми, що відобразилося на кращому засвоєнні інформації. Ігрові підходи можуть реалізовуватися через гейміфікацію (сприйняття історичних подій інтерактивно) чи використання історичного моделювання, що пов'язано із перевтіленням у історичні персонажі. *Творчий підхід* пов'язано із вибором стратегій для вивчення та подачі інформації.

Отримання кінцевого результату у вивченні теми полягало у презентації проєкту та досягненні поставленої на початку мети. Проєктне навчання було реалізовано під контролем педагогів, які могли рекомендувати інформацію, яку необхідно включити чи виключити. Навчання тривало протягом 11 тижнів. До участі у проєктному навчанні було залучено 90 учнів 8-9 класів.

4.2. Визначення ефективності проєктного навчання для учнів на основі врахування критеріїв методики Блума

Оцінка ефективності проєктного навчання була сформована на основі отриманих учнями результатів. Використання методики Блума дозволило детально визначити сформований рівень розуміння історичних тем. Методика Блума дозволила визначити рівень розвитку когнітивних навичок, що сприяло виконанню поставлених задач та засвоєнню знань з історії. Проведення такої оцінки дозволило визначити рівень фактичних, концептуальних знань в учнів та розуміння ними методик створення проєктів. Критеріями для оцінки відповідно до методики були знання,

розуміння, застосування, аналіз, оцінка окремої ситуації, загальна оцінка за презентацію проекту. До оцінювання учнів було залучено 5 педагогів історії із середньоосвітніх закладів. Максимальна оцінка, яку могли отримати учні, була рівною 12. Отримання статистичних результатів стало можливим з використанням коефіцієнта Стьюдента [8, с. 2245-2246]. Нормативне табличне значення рівне 2,920 при p-value 0,05. Перевищення табличного значення вказує на відсутність взаємозв'язку між результатами до та після дослідження (Таблиця 1).

Таблиця 1

Рівень ефективності отриманих знань учнями відповідно до методики Блума

Критерії методики Блума	До дослідження			Після дослідження			Коефіцієнт Стьюдента	p-value
	Відсоток учнів, які досягнули високого рівня (10-12 балів)	М	SD	Відсоток учнів, які досягнули високого рівня (10-12 балів)	М	SD		
Рівень знань	58	7,1	9,2	95	10,5	21,6	2,925	0,05
Рівень розуміння	51	6,8	8,7	96	10,7	21,8	2,931	0,03
Рівень застосування знань	49	6,7	8,5	93	10,4	21,1	2,937	0,02
Розуміння підходів до аналізу інформації	50	6,8	8,3	98	10,8	22,4	2,939	0,02
Рівень оцінки окремої ситуації	43	6,5	8,1	92	10,2	20,5	2,930	0,03
Загальна оцінка за презентацію проекту	55	7,0	9,0	94	10,5	21,5	2,927	0,05

До початку дослідження учні володіли історичними знаннями, але не могли проводити їх аналіз чи орієнтуватися на оцінку впливу однієї ситуації на іншу. Після використання проектного навчання, орієнтуючись на можливості НУШ, учні здобули не лише глибокі знання з історії, але й могли аналізувати історичні події. Це сприяло розширенню підходів у застосуванні отриманих знань, для прикладу, кращій роботі з картою. Також підхід забезпечив позитивний вплив на розуміння історичних подій, їх взаємозв'язок між собою, що забезпечило глибину вивчення інформації. Учні змогли досягнути високих результатів і за презентацію проекту, що пов'язано із

використанням творчого підходу до створеної проєктної роботи. Результати учнів після дослідження були вищими, оскільки вони орієнтувалися на пізнавальну діяльність, що передбачало акцент на самостійному вивченні інформації. Дослідницький підхід вплинув на глибину вивчення інформації, що забезпечило постійне обговорення інформації, пошук актуальності та деталізації фактів, використання експериментального підходу.

4.3. Оцінка переваг проєктного навчання на основі отриманих учнями навичок та думок учасників навчального процесу

Для підтвердження проєктного навчання як ефективної технології додатково серед учнів були визначені здобуті ними навички. Рівень розвитку окремих навичок було встановлено за допомогою методу спостереження. Процес передбачав фіксацію отриманих учнями можливостей після кожного уроку, що дозволило відслідкувати зміни до та після дослідження. Для визначення впливу на розвиток навичок саме проєктного навчання рівень їхнього розвитку було порівняно до початку проєктного навчання та після його проходження. Кінцеві результати представлено на рис. 2.

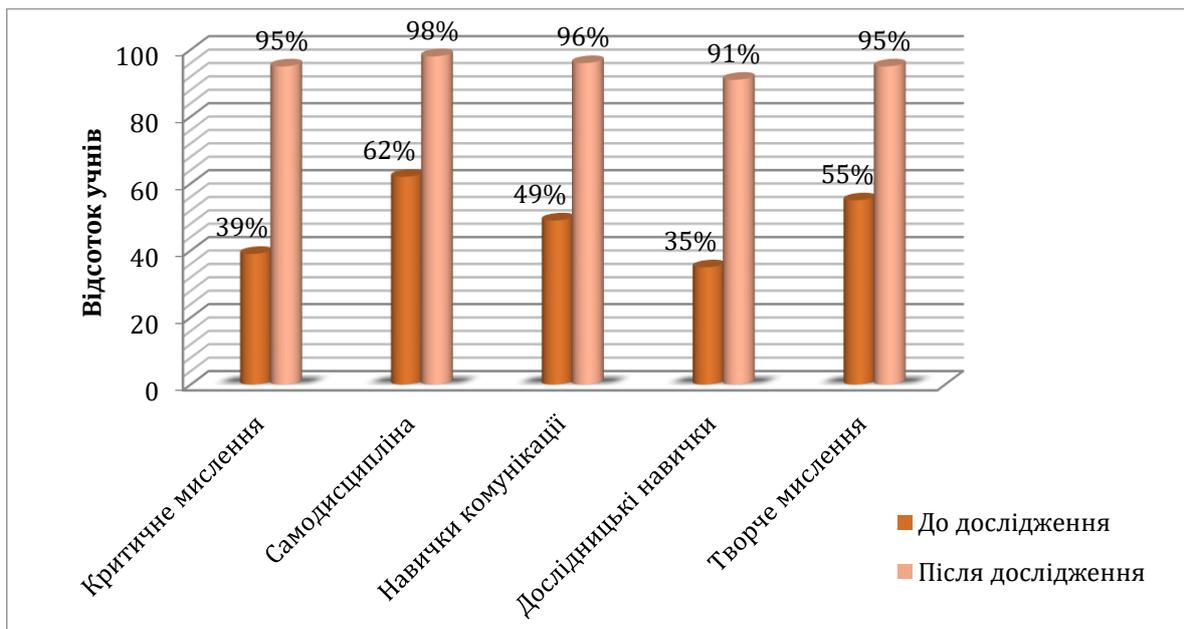

Рис. 2. Порівняння отриманих учнями навичок до та після дослідження

Після використання проєктного навчання учні змогли досягнути більш високих результатів. На найвищому рівні була розвинута самодисципліна, яка дозволила учням виконувати поставлені завдання, незважаючи на можливі складнощі у пошуку інформації та її обробці. Це забезпечило високий рівень наполегливості та організованості до вивчення теми. Розвиток критичного мислення було пов'язано із аналізом інформації для підтвердження її достовірності. Його розвиток вплинув на обґрунтування історичних подій та пошук зв'язку між ними. Критичне мислення було пов'язано і з дослідницькими навичками, які впливали на можливість формування гіпотез та якісну обробку історичних документів (карт, фотографій тощо). Взаємодія в групах сприяла формуванню навичок комунікації. Це дозволило учням розкрити власний потенціал, не боятися висловлювати думки, враховувати думку інших для

відтворення послідовності й достовірності історичної інформації. Сформовані навички комунікації також дозволили коректно підходити до вирішення конфліктів між учасниками групи та розуміти відповідальність кожного з них для досягнення кінцевого результату. Творче мислення полягало у використанні креативних підходів для розробки та презентації проєктів. Формування творчого мислення було пов'язано із використанням гнучкого підходу у навчанні та пошуку оригінальних підходів до обробки інформації.

Дослідженням було передбачено визначити також переваги проєктного навчання. Оцінка була проведена учнями та педагогами, що дозволило конкретизувати отримані дані на основі проведеного опитування. Встановлені переваги представлені на рис. 3.

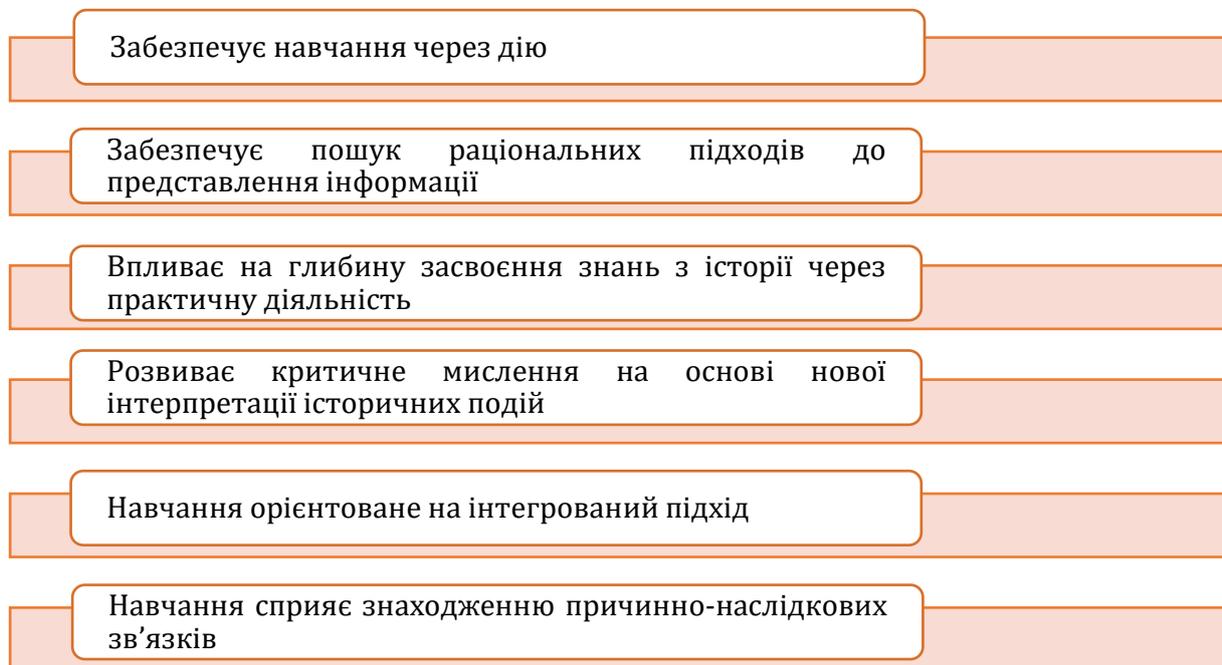

Рис. 3. Переваги проєктного навчання, орієнтуючись на думку педагогів та учнів

Орієнтуючись на відповіді учнів та педагогів, було встановлено, що проєктне навчання забезпечує не лише здобуття знань, але й впливає на загальний розвиток. Проєктне навчання забезпечує розвиток мислення через постійне набуття практичних навичок. Активізація дослідницької діяльності забезпечує використання осмисленого підходу до інтерпретації історичних подій. Орієнтація на практичне навчання сприяє знаходженню причинно-наслідкових зв'язків, що впливає на розуміння історичних гіпотез, розширення пізнавальної діяльності. Важливе значення у проєктному навчанні мало й використання знань з різних предметів, що дозволило проводити детальний аналіз історичних фактів. Це мало також позитивний вплив на прогнозування результатів, їх аргументацію. Глибина засвоєння знань також була досягнута внаслідок взаємодії учнів, що дозволило враховувати ініціативність кожного учня.

5. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Дотримуватися вимог НУШ можливо внаслідок орієнтації на метод проектної діяльності. Для вивчення історії авторами були сформовані механізми проектного навчання, які включали врахування концептуальної стратегії навчання, постановку підходів до його реалізації, вибір інструментів для здійснення навчального процесу, отримання кінцевого результату. Таке навчання мало позитивний вплив на учнів, що було оцінено за допомогою методики Блума. Встановлено, що в першу чергу учні змогли досягнути високого рівня знань з історії ($M=10,5$; $SD=21,6$), вміти застосовувати отримані знання ($M=10,4$; $SD=21,1$), оцінювати окрему історичну ситуацію ($M=10,2$; $SD=20,5$). Також учні більш осмислено сприймали матеріали по історії ($M=10,8$; $SD=22,4$), ніж до початку дослідження ($M=6,8$; $SD=8,3$). Отримані знання сприяли покращенню підходів до загальної презентації проекту ($M=10,5$; $SD=21,5$).

Проектне навчання мало позитивний вплив і на розвиток різних навичок у учнів. В першу чергу була сформована самодисципліна (98%), що пов'язано із виконанням поставлених задач. Також учні покращили критичне (95%) та творче (95%) мислення, навички комунікації (96%). Дослідницькі навички було сформовано під час обробки великої кількості інформації й пошуку підтвердження її актуальності.

Під час дослідження переваги проектного навчання також були підтвержені учнями та педагогами й полягали у забезпеченні навчання через дію, можливості пошуку раціональних підходів до представлення інформації, орієнтацію на глибину засвоєння знань з історії через практичну діяльність, розвиток критичного мислення на основі нової інтерпретації історичних подій, забезпечення інтегрованого навчання, орієнтацію на знаходження причинно-наслідкових зв'язків.

Напрями подальших досліджень буде спрямовано на визначення переваг проектного навчання для вивчення не лише історії, але й фізики. Поєднання у одному дослідженні вивчення різних дисциплін за допомогою проектного навчання дозволить ширше визначити переваги та можливі недоліки для подальшого удосконалення системи навчання.

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Prokofyeva, L., 2025. Preparing future teachers for the implementation of project technologies in the educational process of the New Ukrainian school. *Problems of Education*, 1 (102), 532-545.
2. Кішан, Н., 2022. Проектна діяльність у Новій українській школі. *Педагогічний вісник Поділля*, 1, 21-22.
3. Довмантович, Н.Г., 2017. Проектна діяльність як засіб формування самоосвітньої компетентності. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*, 1(40), 92-95.
4. Бевз, Т., Кириленко, С., Кіян, О., 2025. Нова українська школа в умовах повномасштабної війни: виклики реалізації та перспективи розвитку. *New pedagogical thought*, 122.2, 8-16.

5. Шпак, В. П., Мойсієнко, І. М., 2023. Діяльнісний підхід у Новій українській школі: історія, сучасність, перспективи. *Імідж сучасного педагога*, 4, 76-83.
6. Трухманова, С. Л., Лациба, В. П., Іванова, Н. В., Ратушняк, І. І., Бобело, В. С., 2025. Вдосконалення методів викладання історії та культури України, історії світової культури, політичної культури, етики та естетики, соціології в умовах модернізації освітніх програм. *Репозиторій Вінницького національного медичного університету ім. І. Пирогова*, 274-276.
7. Lipman, P., 2023. *Beyond accountability: Toward schools that create new people for a new way of life*. In: *The critical pedagogy reader*. Routledge, 586-605.
8. Wu, W. L., Hsu, Y., Yang, Q. F., Chen, J. J., & Jong, M. S. Y., 2021. Effects of the self-regulated strategy within the context of spherical video-based virtual reality on students' learning performances in an art history class. *Interactive Learning Environments*, 31.4, 2244-2267.
9. Маркевич, О. В., 2023. Метод проєктів та особливості його застосування при викладанні історичних дисциплін у вищій школі. *Zeszyty Naukowe (Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży): nauki społeczne i humanistyczne*, 90, 311-322.
10. Перетятко, В., Меняйло, В., Трофименко, Н., 2023. Проєктні технології в навчанні природничих наук. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Теорія та методика навчання природничих наук*, 5, 81-89.
11. Галета, Я. В., 2024. Методи формування дослідницької компетентності у майбутніх вчителів історії та суспільствознавчих дисциплін. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (213), 373-377. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-373-377>.
12. Маркевич, О. В., 2025. Цивілізаційний підхід до викладання історії країн Азії в новий час: методичний інструментарій. *Актуальні питання у сучасній науці*, 31, 885-897.
13. Галицька-Дідух, Т. В., 2025. Розробка інтегрованих уроків історії та мистецтва для стимулювання образного мислення. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15480662>.
14. Gadaza, A., Manera, A., Caban, R., Alih, C., Tulawie, A., & Picpican, H., 2025. Cultural Identity and Historical Consciousness: A Study of Philippine History Instruction in Tertiary Education. *International Journal on Culture, History, and Religion*, 7(S12), 19-35. DOI: <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iS12.135>.
15. Rosanawati, I.M.R., Wardo, W., Djono, D., & Purwanta, H., 2025. Pedagogical Model Innovation Based on Ki Hajar Dewantara's among System for History Learning in the Merdeka Curriculum. *Educational Process: International Journal*, 14, e2025039.
16. Al-Kamzari, F., & Alias, N., 2025. A systematic literature review of project-based learning in secondary school physics: theoretical foundations, design principles, and implementation strategies. *Humanities and Social Sciences Communications*, 12.1, 1-18.

PROJECT-BASED LEARNING AS AN EFFECTIVE TECHNOLOGY FOR TEACHING HISTORY IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Oksana Horbatiuk,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Pedagogy,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University,
Kamianets-Podilskyi, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1506-2664>
oksana-kp@ukr.net

Volodymyr Dubinsky,

Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor of the Department of World History,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University,
Kamianets-Podilskyi, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0661-6802>
dubinskyw@kpnu.edu.ua

Abstract. Public, social and economic changes are contributing to the transformation of the education system and the formation of the New Ukrainian School. Project-based learning is one of the mechanisms for changing education, aimed at developing practical skills through a research-based approach. The aim of this work is to identify the advantages of project-based learning for studying history in the New Ukrainian School. This goal was achieved through observation, surveys, analysis, and Bloom's taxonomy. To implement project-based learning, the authors developed appropriate mechanisms for studying history. Therefore, the project training was designed to define a conceptual training strategy, establish approaches to training implementation, and select training tools and methods of presenting information. Using Bloom's methodology, the effectiveness of teaching was established, which involved students achieving a high level of knowledge ($M=10.5$; $SD=21.6$), understanding how to apply the knowledge gained ($M=10.7$; $SD=21.8$), and developing skills for assessing individual historical situations ($M=10.2$; $SD=20.5$). The effectiveness of project-based learning was also confirmed based on the skills developed by students, among which the most prominent were self-discipline (98%), communication skills (96%), creative (95%) and critical (95%) thinking. The advantages of project-based learning were confirmed by students and teachers, who were evaluated directly during the creation of projects. The benefits were obtained on the basis of a practical approach to studying history, which consisted of finding rational approaches to presenting information, promoting learning through action, developing critical thinking, the possibility of using integrated learning, and understanding cause-and-effect relationships. Therefore, project-based learning is a modern tool for transforming education and ensuring the development of students' motivation to perceive the subject, focusing on rational approaches and depth of knowledge acquisition.

Keywords: project-based learning; conceptual system; group work; initiative; Bloom's taxonomy; historical events; research skills; critical thinking.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Prokofyeva, L., 2025. Preparing future teachers for the implementation of project technologies in the educational process of the New Ukrainian school. *Problems of Education*, 1(102), pp.532–545.
2. Kishan, N., 2022. Proiektna diialnist u Novii ukrainskii shkoli [Project activity in the New Ukrainian School]. *Pedahohichnyi visnyk Podillia*, 1, 21–22.
3. Dovmantovych, N.H., 2017. Proiektna diialnist yak zasib formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti [Project activity as a means of forming self-educational competence]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota*, 1(40), 92–95.
4. Bevz, T., Kyrylenko, S., & Kiyan, O., 2025. Nova ukrainska shkola v umovakh povnomashtabnoi viiny: vyklyky realizatsii ta perspektyvy rozvytku [The New Ukrainian School in the conditions of full-scale war: challenges of implementation and development prospects]. *New Pedagogical Thought*, 122.2, 8–16.
5. Shpak, V.P., & Moisiienko, I.M., 2023. Diialnisnyi pidkhid u Novii ukrainskii shkoli: istoriia, suchasnist, perspektyvy [The activity-based approach in the New Ukrainian School: history, present, prospects]. *Imidzh Suchasnoho Pedahoha*, 4, 76–83.
6. Trukhmanova, S.L., Latsyba, V.P., Ivanova, N.V., Ratushniak, I.I., & Bobelo, V.S., 2025. Vdoskonalennia metodiv vykladannia istorii ta kultury Ukrainy [Improvement of teaching methods of the history and culture of Ukraine, world cultural history, political culture, ethics and aesthetics, sociology under the conditions of modernization of educational programs]. *Repozytorii Vinnytskoho natsionalnoho medychnoho universytetu im. I. Pyrohova*, pp.274–276.
7. Lipman, P., 2023. Beyond accountability: Toward schools that create new people for a new way of life. In: A. Darder, M.P. Baltodano and R.D. Torres, eds. *The Critical Pedagogy Reader*. 3rd ed. New York: Routledge, 586–605.
8. Wu, W.L., Hsu, Y., Yang, Q.F., Chen, J.J., & Jong, M.S.Y., 2021. Effects of the self-regulated strategy within the context of spherical video-based virtual reality on students' learning performances in an art history class. *Interactive Learning Environments*, 31(4), 2244–2267.
9. Markevych, O.V., 2023. Metod proiektiv ta osoblyvosti yoho zastosuvannia pry vykladanni istorychnykh dystsyplin u vyshchii shkoli [The project method and the peculiarities of its application in teaching historical disciplines in higher education]. *Zeszyty Naukowe (Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży): nauki społeczne i humanistyczne*, 90, 311–322.
10. Peretiatko, V., Meniailo, V., & Trofymenko, N., 2023. Proiektni tekhnolohii v navchanni pryrodnych nauk [Project technologies in teaching natural sciences]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Teoriia ta metodyka navchannia pryrodnych nauk*, 5, 81–89.

11. Haleta, Y.V., 2024. Metody formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti u maibutnikh vchyteliv istorii ta suspilstvoznavchychk dystsyplin [Methods of forming research competence in future history and social studies teachers]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky*, (213), 373–377. [online] Available at: <<https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-373-377>>.
12. Markevych, O.V., 2025. Tsyvilizatsiinyi pidkhid do vykladannia istorii krain Azii v novyi chas: metodychnyi instrumentarii [A civilizational approach to teaching the history of Asian countries in modern times: methodological tools]. *Aktualni pytannia u suchasni nauki*, 31, 885–897.
13. Halytska-Didukh, T.V., 2025. Rozrobka intehrovanykh urokiv istorii ta mystetstva dlia stymuliuвання obraznoho myslennia [Development of integrated lessons of history and art to stimulate figurative thinking]. *Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky*, 18. [online] Available at: <<https://doi.org/10.5281/zenodo.15480662>>.
14. Gadaza, A., Manera, A., Caban, R., Alih, C., Tulawie, A., & Picpican, H., 2025. Cultural identity and historical consciousness: A study of Philippine history instruction in tertiary education. *International Journal on Culture, History, and Religion*, 7(SI2), 19–35. [online] Available at: <<https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iSI2.135>>.
15. Rosanawati, I.M.R., Wanto, W., Djono, D., & Purwanta, H., 2025. Pedagogical model innovation based on Ki Hajar Dewantara's among system for history learning in the Merdeka curriculum. *Educational Process: International Journal*, 14, e2025039.
16. Al-Kamzari, F., & Alias, N., 2025. A systematic literature review of project-based learning in secondary school physics: Theoretical foundations, design principles, and implementation strategies. *Humanities and Social Sciences Communications*, 12(1), 1–18.